

Pradžia>Kreipimasis į teismą>ES ir nacionalinės teisės sistemos>Nacionalinės teisingumo sistemos

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba () neseniai atlikta pakeitimų.

prancūzų

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Swipe to change

Nacionalinės teisingumo sistemos**Belgija**

Šiame skyriuje apžvelgiama teismų sistema.

Oficialaus vertimo rodoma kalba nėra.

Čia galite susipažinti su šio teksto vertimu, atliktu mašininio vertimo priemone. Turėkite omenyje, kad jis skirtas tik padėti suprasti tekstą. Šio puslapio savininkas neprisima jokios atsakomybės dėl šio mašininio vertimo priemone išversto teksto kokybės.

-----lietuvių-----bulgarųispanųčekųdanųvokiečiųestųgraikųanglųkroatųitalųlatviųvengrųmaltiečiųnyderlandųlenkų
portugalųrumunųslovakųslovėnųsuomiųšvedų

Teisėtvarkos sistema. Teismų sistema

Belgijos teisinė sistema – tai **civilinės teisės tradicijos sistema**, apimanti kodifikuotas normas, kurias taiko ir aiškina teisėjai.

Belgijoje teismų darbo organizavimas priskiriamas **išskirtinei federacijos kompetencijai**.

Principai

Prieš pristatant Belgijos teismų sistemą reikėtų priminti kai kuriuos konstitucinius ir bendruosius principus, **susijusius su teisminės valdžios struktūra**.

Šalia dviejų kitų valdžių, įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios, Konstitucija įtvirtina ir teisminę valdžią, kurią vykdo teismai. Taigi teismai sudaro **valdžią, atskirtą** nuo kitų Konstitucijoje įtvirtintų valdžių.

Teisminę valdžią vykdo teismai pagal Konstitucijos ir įstatymų nuostatas. Teisminės valdžios užduotis yra nagrinėti bylas. Todėl teismai taiko teisę: jie priima sprendimus civilinėse bylose, o nusikaltimą padariusiems asmenims taiko baudžiamąją teisę. Teismų pareigūnai (*la magistrature assise*) skiriami nuo prokuratūros pareigūnų (*la magistrature debout*).

Pagal Konstitucijos 144 ir 145 straipsnių nuostatas ginčai dėl civilinių teisių visada priklauso teismų jurisdikcijai, o ginčai dėl politinių teisių teismų jurisdikcijai priklauso tuomet, kai įstatymais nenustatyta kitaip.

Bet koks teismas ar sprendimas priimanti institucija gali būti įsteigti tik pagal įstatymą. Pagal Konstitucijos 146 straipsnį negalima steigti nei ypatingųjų komisijų, nei ypatingųjų teismų, nesvarbu, kaip jie vadintųsi.

Teismų **posėdžiai** yra **vieši**, nebent toks viešumas trukdytų tvarkai ar pažeistų papročius; tokiu atveju teismas tai paskelbia sprendimu (Konstitucijos 148 straipsnio pirma pastraipa). Be kita ko, teismo posėdžių viešumo principas leidžia užtikrinti teismų veiklos skaidrumą.

Kiekvienas teismo sprendimas yra **pagrįstas**. Jis paskelbiamas viešame posėdyje (Konstitucijos 149 straipsnis). Pagrindimo įpareigojimas, nustatytas Konstitucijoje ir Teismų įstatymo 780 straipsnyje, reiškia, kad teisėjas turi atsakyti į faktinius ir teisinius ieškinio pagrindus, išdėstytus šalių reikalavimuose. Pagrindimas turi būti išsamus, aiškus, tikslus ir adekvatus. Teismo sprendimų pagrindimo įpareigojimas, kaip ir teisėjo nepriklausomumas, apsaugo asmenį, kurio byla nagrinėjama, nuo galimos teisėjo savivalės, be to, atsižvelgdamas į pagrindimą, jis gali nuspręsti, ar skųsti sprendimą apeliacine ar kasacine tvarka.

Teisėjų nepriklausomumą atliekant savo teismines funkcijas, taip pat prokuratūros nepriklausomumą atliekant tyrimus ir procesinius veiksmus prieš atskirus asmenis, nepažeidžiant kompetentingo ministro teisės nurodyti, kad būtų taikomi procesiniai veiksmai, ar teisės priimti įsakymus, susijusius su baudžiamąja politika, įskaitant tyrimų ir procesinių veiksmų sritį, įteisina Konstitucijos 151 straipsnio 1 dalis.

Pagal to paties straipsnio 4 dalį taikos teisėjus, pirmosios instancijos teismų teisėjus, apeliacinių teismų ir Kasacinio teismo teisėjus įstatymų nustatytais sąlygomis ir tvarka **skiria Karalius**.

Teisėjai skiriami iki gyvos galvos. Jie išleidžiami į pensiją sulaukę įstatymo nustatyto amžiaus ir gauna įstatymo apibrėžtą pensiją. Teisėjas negali būti atleistas iš pareigų ar laikinai nuo jų nušalintas kitaip nei teismo sprendimu. Teisėjas gali būti perkeltas į kitą vietą tik paskyrus jį į naujas pareigas ir jam sutinkant (Konstitucijos 152 straipsnis). Karalius taip pat skiria ir atleidžia prie teismų veikiančių prokuratūrų pareigūnus (Konstitucijos 153 straipsnis).

Teismų sistemos narių atlyginimai yra nustatyti įstatymu (Konstitucijos 154 straipsnis).

Be to, joks teisėjas negali priimti vyriausybės siūlomų atlyginamų pareigų, nebent eitų jas neatlygintinai ir jos nebūtų nesuderinamos su teisėjo pareigomis pagal įstatymus (Konstitucijos 155 straipsnį).

Teismų rūšys

Belgiją ir pieci galvenie tiesu apgabali, **piecas apelācijas tiesu jurisdikcijas**: Brisele, Lježa, Monsa, Ģente un Antverpene.

Šīs jurisdikcijas ir iedalītas tiesu rajonos, kuros katrā ir viena **pirmās instances tiesa**. Visā Beļģijas teritorijā pastāv 12 tiesu rajoni. Briseles tiesu rajonā ir divas pirmās instances tiesas, vienas darba valoda ir nīderlandiešu, bet otras – franču valoda.

Turklāt tiesu rajonos atrodas **9 darba tiesas un 9 komercietiesas**.

Šie rajoni savukārt iedalās tiesu kantonos, kuros katrā atrodas viena **mirties**. Visā Beļģijas teritorijā pastāv 187 tiesu kantoni

Katrā no desmit provincēm, kā arī Briseles administratīvajā apgabalā, ir **zvērīnāto tiesa**. Zvērināto tiesa nav pastāvīga tiesa. To sasauca katru reizi, kad apsūdzētajam ir jāstājas tās priekšā.

Pārkāpuma veids un smagums, strīda raksturs, kā arī attiecīgo naudas summu lielums nosaka **tiesas veidu**, kam jāizskata lieta.

Dažos gadījumos strīda raksturs ir apstākļi, kas nosaka piesaistāmo tiesu. Tādējādi mirtiesneša piekritībā ir strīdi kaimiņu starpā, savukārt pirmās instances tiesas piekritībā ir šķiršanās lietas. Pārējos gadījumos tiesas izvēli nosaka pušu statuss. Pamatā vairums strīdu tirgotāju starpā tiek izskatīti komercietesā.

Tiklīdz ir noteikta piekritības tiesa, ir jānosaka vieta, kurā lieta būs jāizskata.

Civillietās tiesvedība var norisēt aizstāvamā domicila tiesā vai tās vietas tiesā, kur tikušas noslēgtas saistības vai kur tās būtu jāpilda.

Krimināllietās vienāda piekritība ir tiesai pārkāpuma izdarīšanas vietā, tiesai aizdomās turamā dzīvesvietā un tiesai vietā, kur apsūdzēto varētu atrast.

Juridisko personu gadījumā tā ir tiesa vietā, kur reģistrēta to juridiskā adrese, un vietā, kur attiecīgā juridiskā persona veic komercdarbību.

Teismų hierarchija

Teismų sistema yra pagrįsta hierarchine struktūra. Teismų struktūra:

4	KASACINIS TEISMAS		
3	Apeliaciniai teismai	Darbo ginčų apeliaciniai teismai	Prisiekusiųjų teismai
2	Pirmosios instancijos teismai	Darbo ginčų teismai	Komercinių bylų teismai
1	Taikos teismai	Policijos teismai	

Žemesnės instancijos teismų priimami sprendimai vadinami *jugements*. Apeliacinių, darbo ginčų, prisiekusiųjų ir kasacinių teismų priimami sprendimai vadinami *arrêts*.

Civilinės jurisdikcijos teismuose daugiausia nagrinėjami privatūs tiek fizinių, tiek juridinių asmenų ginčai.

Baudžiamosios jurisdikcijos teismų tikslas – nubausti asmenis, padariusius veikas, už kurias baudžiama įstatymuose nustatytais bausmėmis (įkalinimas, viešieji darbai, baudos ir kt.).

Pasitaiko, kad viena iš šalių nesutinka su teismo paskelbtu nuosprendžiu. Įvairūs **sprendimo apskundimo būdai** leidžia bylos šalims arba tam tikrais atvejais tretiesiems asmenims pasiekti, kad teismo jau išnagrinėtoje byloje būtų priimtas naujas sprendimas. Sprendimo apskundimo būdai skirstomi į dvi rūšis: paprastuosius ir nepaprastuosius.

Paprastieji sprendimo apskundimo būdai yra du: prieštaravimo pareiškimas ir apeliacinis skundas.

Prieštaravimo pareiškimas leidžia už akių nuteistam atsakovui užginčyti teismo sprendimą. Tokiu atveju sprendimą priėmęs teismas bylą nagrinėja dar kartą.

Išskyrus keletą išimčių, teikti **apeliacinius skundus** gali visos suinteresuotosios šalys. Tiek nuteistasis, civilinis ieškovas, ieškovas ar atsakovas, tiek prokuratūra gali prašyti bylą nagrinėti antrą kartą. Apeliacinį skundą visada nagrinėja aukštesnės instancijos nei pirmąjį sprendimą priėmęs teismas.

Toliau pateikiamoje lentelėje **apžvelgiami teismai, nagrinėjantys apeliacinius skundus** pagal tai, koks teismas priėmė ginčijamą sprendimą:

Sprendimas	Apeliacinis skundas
Taikos teismas	– civilinės bylos Pirmosios instancijos teismas (Civilinių bylų skyrius)
	– komercinės bylos Komercinių bylų teismas
Policijos teismas	– baudžiamosios bylos Pirmosios instancijos teismas (Baudžiamųjų bylų teismas)
	– civilinės bylos Pirmosios instancijos teismas (Civilinių bylų teismas)
Darbo ginčų teismas	Darbo ginčų apeliacinis teismas
Pirmosios instancijos teismas	Apeliacinis teismas
Komercinių bylų teismas	Apeliacinis teismas

Apeliacine instancija pirmosios instancijos arba apeliacinio teismo teisėjai antrą ir paskutinį kartą bylą nagrinėja iš esmės ir priima galutinį sprendimą. Tačiau šalys dar gali **teikti kasacinį skundą**.

Iš tiesų be paprastųjų sprendimo apskundimo būdų, yra ir vadinamieji **nepaprastieji apskundimo būdai**, kurių pagrindinis **kasacinis skundas**. Skundo pateikimas Kasaciniam teismui nereiškia, kad kreipiamasi į trečiąją instanciją ar į teismą, užimančią trečiąją teismų sistemos pakopą. Kasacinis teismas nenagrinėja jam perduotos bylos faktų, o tikrina, ar sprendimas priimtas nepažeidžiant teisės.

Be minėtųjų teismų, Belgijoje veikia dar du teismai, vykdančys kontrolės funkciją: **Valstybės taryba** ir **Konstitucinis Teismas**. Valstybės taryba – tai aukščiausios instancijos administracinis teismas, kontroliuojantis viešąjį administravimą. Jis imasi veiksmų, jeigu, piliečio nuomone, viešojo administravimo institucijos nesilaikė teisės aktų. Konstitucinio Teismo vaidmuo – užtikrinti, kad įstatymai, dekretai ir įsakai atitiktų Konstituciją, ir prižiūrėti, kad būtų tinkamai paskirstytos Belgijos valdžios institucijų kompetencijos.

Teisinių duomenų bazės

Belgijos teisminės valdžios portale, be kitų dokumentų, galima rasti Belgijos teismų praktiką, teisės aktus ir leidinį *Moniteur belge*.

Ar šiomis duomenų bazėmis galima naudotis nemokamai?

Taip, duomenų baze galima naudotis **nemokamai**.

Nuorodos

Federacinė viešoji teisingumo tarnyba

Paskutinis naujinimas: 28/07/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.